

ISSN 2091-5187

СЕРВИС

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ЖУРНАЛ

№4/1

2024

СЕРВИС

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ 2024 йил, 4/1-сони

Муассис: Самарқанд иқтисодиёт ва сервис ин ститутути

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги томонидан 2008 йил 31 декабрда
0561-рақам билан рўйхатга олинган.

ЎзР ОАК Риёсатининг 19.03.2017 й., 239/5-сонли қарори билан эътироф этилган

**Тахририят ижодий
жамоаси:**

Бош муҳаррир:

и.ф.д., проф. М.Э.Пўлатов

Бош муҳаррир

ўринбосари:

и.ф.н., проф. Д.Х.Асланова

Масъул котиб:

и.ф.д., проф. М.Қ.Пардаев

Муҳаррирлар:

и.ф.д., доцент Ф.А.Сафаров

PhD, доцент И.М.Пардаева

А.Х.Мингбоев

Техник муҳаррир:

и.ф.н., проф. А.Н.Холиқулов

Корректор:

PhD, доц. С.А.Бабаназарова

Саҳифаловчи:

PhD Х.Н.Очилова

1 йилда 4 маротаба

чоп этилади.

Ўзбекистон худудида

тарқатилади.

Тахририят манзили:

140100, Самарқанд шаҳар,

Амир Темур кўчаси, 9-уй,

тел.: +998(66)233-28-38,

+998(97)913-74-40

факс: +998(366)231-12-53

эл.почта:

samisiservis@mail.ru

Тахририят кенгаши раиси:

М.Э.Пўлатов – Самарқанд иқтисодиёт ва сервис
институту ректори, и.ф.д., профессор

Тахририят кенгаши раиси ўринбосари:

Д.Х.Асланова – СамИСИ илмий ишлар ва
инновациялар бўйича проректори, и.ф.н., профессор

Тахрир кенгаши аъзолари:

Б.А.Бегалов – Ўзбекистон Республикаси Президенти
хузуридаги Статистика агентлиги директори, и.ф.д.,
профессор

М.Қ.Пардаев – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Б.К.Ғоибназаров – и.ф.д., профессор.

М.М.Мухаммедов – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Д.Р.Зайналов – СамИСИ профессори, и.ф.д.

О.М.Муртазаев – ТДИУ СФ директори, и.ф.д., проф.

М.Р.Болтабаев – ТДИУ профессори, и.ф.д.

Р.Х.Эргашев – ҚарМШИ профессори, и.ф.д.

И.С.Тўхлиев – СамИСИ профессори, и.ф.д.

К.Б.Уразов – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Қ.Ж.Мирзаев – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Б.И.Исроилов – ТДИУ профессори, и.ф.д.

Г.М.Шодиева – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Б.Абдукаримов – СамИСИ профессори, и.ф.н.

Р.Қобилов – Самарқанд вилояти ҳокими ўринбосари

С.Н.Тошназаров – СамИСИ профессори, и.ф.д.

Р.Н.Нормахматов – СамИСИ профессори, т.ф.д.

А.Бектемиров – СамИСИ профессори, и.ф.д.

О.М.Пардаев – СамИСИ профессори, и.ф.д.

М.Т.Алимова – СамИСИ профессори, и.ф.д.

З.Дж. Адилова – ТДИУ профессори, и.ф.д.

Ш.О.Қувондиқов – СамИСИ профессори в.б., иқтисод
фанлари доктори

Л.Н.Халикова – СамИСИ профессори, DSc

Ф.А.Сафаров – СамИСИ доценти, DSc

А.М.Каримова – СамИСИ профессори в.б., DSc

МУНДАРИЖА:

НАЗАРИЯ ВА МЕТОДОЛОГИЯ	
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев, Обид Мамаюнусович Пардаев XXI асрда шакллланган янги иқтисодиётлар таркибида креатив иқтисодиётнинг принциплари турларининг назарий масалалари	5
Lola Nazarovna Khalikova, Shamsiddin Kiyamiddinovich Yuldashev Theoretical views of social protection	10
Ибодулла Ҳасанович Ибрагимов, Лариса Алижоновна Мусабаева Касбий компетенцияларнинг синергетик самарадорлиги	13
ИННОВАЦИЯ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ	
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев, Бехруз Шарофиддин ўғли Усмонов Инновацион ёндашувлар орқали инсон ресурсларини ривожлантириш ва самарадорлигини ошириш йўллари	17
Меҳрангиз Олимовна Мамаюнусова Инновацион иқтисодиёт шароитида камбағалликни қисқартиришнинг “4ГС моделли”нинг моҳияти ва қўлланилиши	22
САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ	
Хайрулла Qilichovich Qarshiboyev Korrelyatsiya va regressiya tahlilini korxonaning iqtisodiy rivojlanishini bashorat qilish usuli	27
Shahnoza Abdirashitovna Po‘latova Oziq-ovqat mahsulotlarini qayta ishlash korxonalarida yashil sertifikatlash va ekologik markirovkalash amaliyotini joriy etishning asosiy yo‘nalishlari	32
Gulzira Ikromali qizi Karimova To‘qimachilik sanoati korxonalarining iqtisodiy salohiyatini “yashillashtirish” orqali oshirish	37
ХИЗМАТ КўРСАТИШ ВА СЕРВИС	
Мурод Мухаммедович Мухаммедов, Зарина Муродовна Мухаммедова, Аллаёр Баротович Шакаров Хизматлар соҳасини давлат томонидан тартибга солиш ва қўллаб-қувватлаш – давлат макроиқтисодий сиёсатининг муҳим йўналиши сифатида	43
Marifat Umarovna Xudoyberdiyeva Savdo xizmatlarining ahamiyati va rivojlanishi	49
Nodirjon Begaliyevich Ravshanov Ta‘lim xizmatlari bozorida oliy ta‘lim muassasalari raqobatbardoshligini ta‘minlash	52
Dildora Haydarjon qizi Shaymardonova Qishloq joylarda avtoservis xizmatlari ko‘rsatuvchi subyektlar samaradorligini oshirish	57
Бехзод Абдумаджитович Суюнов Турар-жой кўчмас мулк бозорида баҳолаш хизматлари самарадорлигини ошириш	59
Akram Abduraxmonovich Azizqulov, Akbar Norboyevich Alimov Husayn Voiz Koshifiy ilmiy merosida ovqatlanish etiketining talqini	66
Faxriddin Azimovich Djalilov Xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyatni amalga oshirish omillari	69

Faxriddin Azimovich Djalilov – Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti dotsenti

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA INNOVATSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISH OMILLARI

Annotatsiya. Ushbu maqolada xizmat ko‘rsatish sohasida yangi xizmatlarni ishlab chiqish, yangi xizmatlarni yaratish, innovatsion faoliyatni rivojlantirishning omillari, xizmatlar iste‘molchisi hamda xizmat ko‘rsatuvchi korxonalar o‘rtasidagi o‘zaro hamkorlik, innovatsion xizmat ko‘rsatish, xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyatni amalga oshirish omillari tadqiq qilingan.

Kalit so‘zlar: xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyat, venchur firmalar, o‘zaro munosabatlar marketingi, innovatsiya, innovatsiyalarni o‘zlashtirish, ilmiy-texnikaviy taraqqiyot.

Kirish. Hozirgi bosqichda respublikamiz iqtisodiyotida intellektual mehnatning ahamiyati yanada ortib bormoqda, busiz yuqori texnologiyani o‘zlashtirish, xizmatlar bozorida mustahkam o‘rin egallash mumkin emas.

Har bir mamlakat taraqqiyotning barcha manbalaridan bir vaqtda foydalanadi. Iqtisodiyotning raqobatbardoshligi va samaradorligi manbalar tarkibi bilan belgilanadi.

Innovatsion xizmat ko‘rsatishning asosiy yo‘nalishlaridan biri yangi xizmatlarni ishlab chiqish va harakatlantirishdir. Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitda xizmat ko‘rsatish korxonalarini qisqa vaqt ichida iste‘molchilar talabiga javob beradigan mobil, yangi xizmatlarni yaratishi zarur.

Yangi xizmatlarni ilgari surish iste‘molchining xususiyatlari, uning kutishlari va tajribasi, ya‘ni hatti-harakatlariga ta‘sir qiluvchi omillarga jiddiy e‘tibor berishni talab qiladi. Ushbu xizmatlar birgalikda ishlab chiqarish va xizmatlar iste‘molchisi hamda xizmat ko‘rsatuvchi korxonalar (tashkilotlar) o‘rtasidagi o‘zaro hamkorlik zarurligini talab etadi. Ushbu holatda iste‘molchi bilan o‘zaro munosabatda asosiy rol o‘ynaydigan xizmat sifati alohida ahamiyatga ega. Natijada, xizmat ko‘rsatish korxonasining xodimlarga qo‘yadigan talablari o‘zaro borishiga olib keladi.

Mavzu bo‘yicha adabiyotlar tahlili. O‘rganilayotgan muammoga bag‘ishlangan ilmiy ishlarda xizmat ko‘rsatish sohasining rivojlanish holati bo‘yicha turli xil ta‘riflar berilgan. A.S.Basyuk, Y.I.Manuylovalar¹ fikricha, uchta asosiy funksiyaga ega innovatsion texnologiyalarni tasniflaydilar. Birinchi funksiya reproduktiv, ikkinchisi investitsion va uchinchi rag‘batlantirish bilan bog‘liq funksiyalardir. Birinchi holatda, innovatsiyalardan olingan foyda resurslar manbasini yaratishga sarflanadi. Ikkinchi holda, bu foyda innovatsion ishlanmalarni moliyalashtirish uchun ishlatiladi. Uchinchi holatda, innovatsiyalarni joriy etish rivojlanish va yangi kashfiyotlar qidirishni rag‘batlantiradi.

L.I.Donskova, A.G.Redkin, O.V.Otto, N.N.Bespalovalar² xizmat ko‘rsatish korxonalarini va tashkilotlarini rivojlantirishda innovatsiyalar o‘ziga xos xususiyatlarga ega ekanligini ta‘kidlaydilar. Ularning fikricha, o‘ziga xos xususiyatlar quyidagilar hisoblanadi: innovatsiyalar yangi ehtiyojlarni shakllantiradi yoki mavjud ehtiyojlarni qondirish darajasini oshiradi; innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish muhimdir; muayyan iste‘molchiga yo‘naltirilgan mijozlarga yo‘naltirilgan ishlanmalar dolzarbdir; xizmat ko‘rsatish korxonasi va tashkilotlaridagi innovatsion faoliyat, nafaqat menejerning innovatsiyalarga bo‘lgan munosabatiga, balki tashkilot xodimlarining innovatsion xulq-atvori bo‘yicha motivatsiyasiga ham bog‘liqdir.

K.V.Barminaning³ fikricha, xizmat ko‘rsatish sohasida institutsional innovatsiyalar subyektlari va iste‘molchilarning o‘zaro munosabatini muhim deb hisoblaydi.

Tadqiqot metodologiyasi. Xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyatni amalga

¹ Басюк А.С., Мануйлова Ю.И. Инноватсии в индустрии гостеприимства // Электронный сетевой политематический журнал «Научные труды КубГТУ». 2016. № 14. С. 175-185.

² Донскова Л.И., Редкин А.Г., Отто О.В., Беспалова Н.Н. Приоритеты инновационной деятельности на предприятиях социально-культурного сервиса и туризма: российский опыт // Сервис в России и за рубежом. 2019. Т. 13. Вып. 1. С. 6-18. DOI: 10.24411/1995-042X-2019-10101; Кирий Е.Э., Ковынева Л.В. Инновационная деятельность гостиничного предприятия: проблемы и пути решения // Научно-техническое и экономическое сотрудничество стран АТР в XXI веке. 2016. Т.1. С. 254-257.

³ Бармина К.В. Инновационная деятельность сферы услуг как форма структурных и институциональных изменений // Актуальные проблемы гуманитарных и социально-экономических наук. 2017. Т.5. №11(11). С. 12-14.

o'shish bilan bog'liq ilmiy-nazariy qarashlar xorijiy va MDH olimlarining ta'riflarini taqqoslash, tizimlashtirish, xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni amalga oshirishda omillarni o'rganishda tahlil va umumlashtirish, xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni amalga oshirish omillari tasnifini yoritishda tizimli tahlil usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. Innovatsion xizmat xizmat faoliyatining samaradorligini ko'rsatuvchi iste'molchilar va xizmat ko'rsatuvchi korxonalarining “interaktiv o'zaro munosabati” bilan bog'liq. Ushbu o'zaro munosabat qo'shma faoliyatning yangi kanallarini shakllantiradigan, yangi munosabatlarni yaratadigan innovatsiyalarni shakllantirishga qaratilgan bo'lishi lozim. Natijada, sohani har tomonlama rivojlanishi uchun xizmat ko'rsatish bo'yicha yangi g'oyalarning yaratilishi qo'shimcha foydaning oshishiga, sinergetik samaraga olib keladi, deyish mumkin. Xizmat ko'rsatish sohasining mahsuloti – unda ishtirok etadigan sub'ektlar bilan xizmatlarni birgalikda yaratish natijasidir.

Xizmat ko'rsatish sohasida korxonalar muvaffaqiyatini belgilovchi muhim omil – bu iste'molchining afzal ko'rgan tizimlari va ularning rivojlanish tendensiyalarini tushunish, hamda ehtiyojlarni eng yaxshi tarzda qondirish qobiliyati hisoblanadi. Iste'molchi uchun xizmat ko'rsatish jarayoni natija singari muhim ahamiyatga ega, shuning uchun xizmat ko'rsatish sohasida ham “tashqi”, ham “ichki marketing”dan foydalanish talab etiladi. Shu bilan birga, “o'zaro munosabatlar marketingi” ham qo'llaniladi. Bu xodimlarning iste'molchini individual ehtiyojlarini nazarda tutib, sifatni ta'minlash, malakali xizmat ko'rsatish, mijoz bilan uzoq muddatli munosabatda bo'lish, raqobatbardoshlikka erishish shart-sharoitlarini belgilaydi.

Yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish resurslardan unumli foydalanish, mehnat unumdorligini va korxonaning rentabelligini oshirishga yordam beradi.

Olimlarning yondashuviga ko'ra, xizmat ko'rsatish sohasida innovatsiyalar va innovatsion jarayonlarning yangi shakllari paydo bo'lmoqda. Bu, birinchi navbatda, ularni tovarlardan sifat jihatidan ajratib turuvchi xizmatlarning nomoddiylik va interaktivligi bilan bog'liqdir.

1-jadval

Yangi ko'rinishdagi xizmatlar tavsifi¹

Xizmatlarning yangi hisoblanishiga ko'ra	Yangi xizmat turi	Izohi
Yangi ehtiyojlarni qondirishiga ko'ra	Bozorda oldin o'xshashi bo'lmagan, birinchi marta taklif qilinayotgan xizmatlar	Telefon orqali inson harakatlarini kuzatish
Yangi iste'molchiga munosabat bo'yicha	Joriy qilishning yangi sohasi uchun xizmatlar	Onlayn doktor (masofaviy maslahatlar berish)
Eskirgan xizmatlarga munosabat bo'yicha	O'xshash bo'lganlariga nisbatan tubdan yaxshilanishga xos bo'lgan xizmatlar	Onlayn fitnis mashg'ulot, onlayn o'qish
	O'zining o'xshashlari ichida ba'zi takomillashishlarga ega xizmat	Shahar bo'yicha onlayn ekskursiya, keytering
Yangi bozorga munosabati bo'yicha	Tanlangan bozor uchun yangi, boshqa bozorlarga realizatsiya qilingan xizmatlar	Muayyan hududda mahsulotlarni yetkazib berish

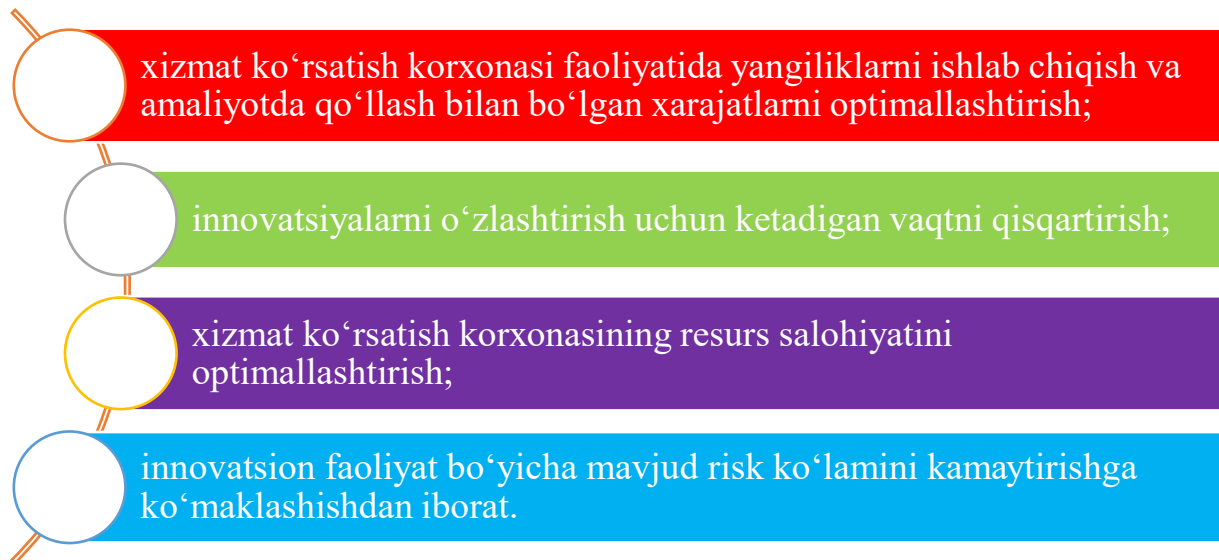
Innovatsion faoliyat korxonalar doirasida ham mustaqil venchur firmalar, ham shu maqsadda maxsus tuzilgan bo'linmalar (ichki korxonalar) tomonidan realizatsiya qilinishi mumkin.

Innovatsion iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni o'zlashtirish quyidagicha: bir tomondan, innovatsiyalarni xizmat ko'rsatish amaliyotiga joriy etishning murakkabligini tushunishga imkon beradi, boshqa tomondan, xizmat ko'rsatish sohasida ijodiy salohiyat mavjudligidan dalolat beradi.

Xizmat ko'rsatish korxonasining innovatsion faoliyatiga ta'sir ko'rsatuvchi ichki omillar guruhiga korxonani boshqarish doirasida ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga ega omillar kiradi.

¹ Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Bizning fikrimizcha, innovatsion faoliyatni amalga oshirganda, xizmat ko‘rsatish korxonasining tashqi muhit bilan aloqadorlikda yuqori natijalarga erishishini baholash mumkin.

1-rasm. Innovatsion faoliyatni amalga oshirganda xizmat ko‘rsatish korxonasining tashqi muhit bilan aloqadorligini baholash¹

Xizmat ko‘rsatish sohasi korxonalari faoliyatini rivojlantirish, resurslardan samarali foydalanish, iqtisodiy samaradorlikka erishish, xodimlar kompetensiyasini ta‘minlash, innovatsion salohiyatni oshirish, xizmatlar sifati va raqobatbardoshligini oshirish, ilmiy-texnik taraqqiyot natijalarini amaliyotga tadbiiq etish natijasida ijtimoiy mehnat unumdorligining o‘shirishini ta‘minlash, ilmiy-texnikaviy taraqqiyot (ITT)ni tadbiiq qilishga ko‘maklashuvchi xizmat ko‘rsatish sohasini barqaror rivojlantirishning intensiv omillarini kuchaytirish yo‘nalishlari bo‘yicha muhim bosqich sifatida sohada innovatsion faoliyatni rivojlantirish omillarni aniqlash, ularni ta‘sir darajalariga qarab tasniflash va tahlil qilish hisoblanadi.

Bizning fikrimizcha, umumiy holda innovatsion faollik quyidagilardan iborat bo‘ladi:

– litsenzion kelishuvlar asosida intellektual mulk obyektlari (patentlar, nau-xau va boshqalar);

– innovatsion faoliyat uchun shartnomalarni tarafdor tashkilotlar bilan tuzish;

– hamkorlikdagi tadqiqotlarni o‘tkazishni tashkil etish;

– xizmat ko‘rsatish korxonalari o‘z mablag‘larini venchur firmalariga kiritish.

Respublikamiz hududlarida xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyat rivojlanishiga to‘sqinlik qilayotgan omil sifatida innovatsion madaniyatining pastligi, innovatsiyalarga talab va taklif o‘rtasidagi nomuvofiqlikning mavjudligi hamda olimlar va ixtirochilarning o‘z ixtirolarini joriy qilishning tashkiliy masalalari bo‘yicha tajribalarining yetishmasligini keltirish mumkin.

Jahondagi xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyatning rivojlanishi yutuqlaridan foydalanish mamlakatimizga bu sohada keng imkoniyatlarni beradi va bozorda raqobat muhitini yuzaga keltiradi.

Respublikamiz iqtisodiyotining jahon hamjamiyati bilan integratsiyalashuvi sohani xizmatlar sifati, boshqarish tizimidagi rivojlanish yo‘nalishlari, xizmatlarning assortimenti g‘oyasini o‘zgartiradi va bu tushunchalarni jahon standartlariga imkon qadar yaqinlashtiradi.

Shuningdek, innovatsion faoliyatni faollashtirish korxonalarining egallab turgan bozoridagi barqaror holati va rivojlanish dinamikasini ta‘minlashning shart-sharoiti, hamda uning raqobatbardoshligini oshirishning asosiy omili hisoblanadi. Qo‘yilgan maqsadga erishish korxonaning innovatsion faoliyatini tizimli tahlilisiz amalga oshirib bo‘lmaydi.

Xizmat ko‘rsatish korxonalarining innovatsion faolligini oshirishning muhim institutsional omillari va shart-sharoitlari bo‘lib, bozordagi raqobat muhiti, ilm-fan va ta‘lim tizimi hamda qonunchilik bazasi hisoblanadi.

¹ Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

2-jadval

Xizmat ko'rsatish sohasida innovatsion faoliyatni realizatsiya qilishga ta'sir qiluvchi asosiy omillar¹

Omillar guruhi	Innovatsion faoliyatga to'siq bo'luvchi omillar	Innovatsion faoliyatni rag'batlantiruvchi
Iqtisodiy, texnologik	Innovatsion faoliyatni moddiy va ilmiy-texnik bazaning zaifligi, moliyalashtirish manbalarining yetishmasligi, an'anaviy ishlab chiqarishning ustunligi, zahira quvvatlarning mavjud emasligi.	Progressiv texnologiyalar, moliyaviy mablag'lar, zarur xo'jalik va ilmiy-texnik infratuzilma va moddiy-texnik vositalarning mavjudligi.
Siyosiy, Huquqiy	Monopoliyaga qarshi choralarining to'liq amalga oshirilmasligi, soliq, sug'urtalash, patentlash-litsenziyalash qonunchiligidagi mavjud cheklovlar.	O'zbekiston Respublikasi "Innovatsion faoliyat to'g'risida"gi Qonuni, innovatsion faoliyatni rag'batlantirish va uni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash bo'yicha me'yoriy-huquqiy baza.
Ijtimoiy-psixologik, Madaniy	Xodimlar maqomini o'zgarishi, mehnatning intellektuallashtirish darajasi sifatida yuzaga keladigan o'zgarishlarga qarshilik ko'rsatish, yangi ish izlashning zarurati, omadsizlik tashvishidan xavotirga tushish, an'analar va xulq-atvor andazalarining buzilishi, faoliyatning eskirgan usullarini qayta qurish, noaniqlik qo'rqinchi.	Innovatsion jarayonlar ishtirokchilarini ma'naviy rag'batlantirish, ijtimoiy tan olish, o'z-o'zini namoyon etish imkoniyatlarini ta'minlash, erkin ijodiy mehnat. Mehnat jamoasida normal ijtimoiy-psixologik muhitning mavjudligi.
Tashkiliy-boshqaruv	Korxonada mehnatni tashkil etishning eskirgan usullari va uning tashkiliy tarkibi, boshqaruv jarayonini haddan tashqari markazlashtirish, boshqaruv-ning avtoritar uslubini ustun darajada ekanligi, idoraviy yopiqlik, tarmoqlararo va tashkilotlararo aloqalari murakkabligi, qat'iy rejalashtirish, innovatsion jarayonlar ishtirokchilari manfaatlarini muvofiqlashtirishning murakkabligi, xizmatlarni joriy bozorga yo'naltirilganligi.	Tashkiliy tuzilmalarning egiluvchanligi, boshqaruvning demokratik uslubi, axborotlarni gorizontal oqimlarining ustunligi, o'zini o'zi rejalashtirish, taxminiy tuzatishlar kiritish, detsentralizatsiya, muqobillik, maqsadli ishchi guruhlarining shakllanishi.

Xulosa va takliflar. Bizning fikrimizcha, xizmat ko'rsatish sohasida korxonalarining innovatsion rivojlanishining me'yoriy-huquqiy asoslarini takomillashtirish, loyihalar va ularni respublika iqtisodiyotini rivojlantirishning yo'nalishlari va tarmoqlari bo'yicha tizimlashtirish, kichik va xususiy korxonalar uchun subsidiyalar yoki byudjet ssudalari mamlakatimizda va xorijda innovatsion faoliyatni himoya qilish bilan bog'liq xarajatlarni qoplash boshqaruv tuzilmalari tomonidan qo'llab-quvvatlashning asosiy shakli hisoblanadi. Bunday faoliyat ilmiy-texnikaviy dasturlarning maqsad va vazifalariga muvofiq innovatsiyalarni yaratish va innovatsion faoliyatni takomillashtirishni maqsad qilib qo'yadi:

- yagona davlat innovatsion siyosatini realizatsiya qilish bo'yicha innovatsion infratuzilmasini rivojlantirish, ilmiy-texnikaviy dasturlarning maqsadga muvofiqligini asoslash;
- mualliflik huquqi, intellektual mulkni himoya qilish mexanizmlarini takomillashtirish;
- davlat-xususiy sherikchiligi asosida xizmat ko'rsatish korxonalarining innovatsion faolligini oshirish;
- xizmat ko'rsatish sohasida mutaxassislar tayyorlashning zamonaviy shakllari va usullarini joriy etish.

¹ Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi “Ilm fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-6097-sonli Farmoni. – <https://lex.uz/docs/5073447>
2. Басюк А.С., Мануйлова Ю.И. Инновации в индустрии гостеприимства // Электронный сетевой политематический журнал «Научные труды КубГТУ». 2016. № 14. С. 175-185.
3. Донскова Л.И., Редкин А.Г., Отто О.В., Беспалова Н.Н. Приоритеты инновационной деятельности на предприятиях социально-культурного сервиса и туризма: российский опыт // Сервис в России и за рубежом. 2019. Т. 13.
4. Бармина К.В. Инновационная деятельность сферы услуг как форма структурных и институциональных изменений // Актуальные проблемы гуманитарных и социально-экономических наук. 2017. Т.5. №11(11). С. 12-14.
5. Djalilov F.A. Xizmat ko‘rsatish sohasida innovatsion faoliyatni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning asosiy yo‘nalishlari // Diss. iqt. fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD). – Samarqand: SamISI, 2023. 109-130-b

Ф.Джалилов	F.Jalilov
Факторы реализации инновационной деятельности в сфере сервиса	Factors of implementation of innovative activities in the sphere of service
<p>Аннотация: в данной статье изучается разработка новых услуг в сфере обслуживания, их реализация, факторы развития инновационной деятельности, взаимное сотрудничество потребителей услуг и предприятий сферы услуг, предоставление инновационных услуг, факторы реализации инновационной деятельности в сфере услуг.</p> <p>Ключевые слова: инновационная деятельность в сфере сервиса, венчурные фирмы, маркетинг взаимоотношений, инновации, внедрение инноваций, научно-технические разработки.</p>	<p>Abstract: This article studies the development of new services in the service sector, their implementation, factors of development of innovative activities, mutual cooperation of consumers of services and enterprises in the service sector, provision of innovative services, factors of implementation of innovative activities in the service sector.</p> <p>Keywords: innovative activities in the service sector, venture firms, relationship marketing, innovations, implementation of innovations, scientific and technical developments.</p>

Zubayda Ubaydullayevna Shodmanova – SamISI, “Iqtisodiyot nazariyasi” kafedrası assistenti

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDAGI KORXONALARNING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA‘MINLASH CHORALARINI O‘RGANISH VA TAKOMILLASHTIRISH

<p>Annotatsiya: Ushbu maqolada xizmat ko‘rsatish sohasidagi korxonalarining iqtisodiy xavfsizligini ta‘minlash, xavflarni oldini olishd hamda iqtisodiy xavfsizlikka erishishda ularni chuqurroq o‘rganish, bugungi kundagi muammolarning yechimlarini tahlil qilish bo‘yicha bir qancha fikrlar keltirilgan. Xizmat ko‘rsatish sohasidagi korxonalarining iqtisodiy xavfsizligini ichki va tashqi tahdidlardan himoyalash hamda xavfsizlikka erishishda turli yondashuvlar o‘rganilgan.</p> <p>Kalit so‘zlar: iqtisodiy xavfsizlik, risklarni boshqarish, xavfsizlikni ta‘minlash shtabi, samarali raqobat strategiyasi, axborot xavfsizligi, globallashtirish va xalqaro tahdidlar, xavflarni sug‘urtalash, ichki va tashqi tahdid, moslashuvchanlik.</p>

Kirish. Bugungi global jarayonlar avj olib borayotgan bir paytda jahonda xizmat ko‘rsatish sohasining rivojlanishi iqtisodiyotning samarali shakllaridan biri hisoblanadi. Xizmatlar sohasining rivojlanishida hududiy iqtisodiyot, shuningdek aholining hayot kechirishi bilan bog‘liq manfaatlarga xavf tug‘dirishi mumkin bo‘lgan iqtisodiy xarakterdagi bir qator xatarlar mavjuddir. Jahonning nufuzli ilmiy-tadqiqot, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarini o‘rganish bo‘yicha yetakchi muassasalarda xizmat ko‘rsatish korxonalarida iqtisodiy xavfsizlikni ta‘minlash, faoliyat barqarorligini ta‘minlovchi omillar hamda iqtisodiy xavfsizlikka tahdid soluvchi ijtimoiy, institutsional va infratuzilmaviy xatarlarni aniqlash, mavjud ilmiy-texnik, resurs va inson salohiyatidan samarali foydalanish, iqtisodiyotning tarkibiy o‘zgarishlar sharoitida, innovatsion faollik, aholining turmush tarzi darajasi o‘zgarishi bilan kechadigan jarayonlarning iqtisodiy xavfsizlikka ta‘sirini tadqiq etish yo‘nalishida ilmiy tadqiqotlar olib borish juda muhimdir.

O‘zbekiston Respublikasining milliy iqtisodiyot tizimida tez rivojlanib borayotgan tar-

ISSN 2091-5187

☞ “СЕРВИС” ☞

Журнал Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти таҳририят
бўлимида нашрга тайёрланди.

20.11.2024 йилда теришга берилди. 05.12.2024 йилда босишга рухсат этилди.
Офсет босма қоғози. Қоғоз бичими 60x84_{1/8}. “Times” гарнитураси. Офсет
босма усули. Шартли босма табағи 15,76. Ҳисоб-нашриёт
табағи 13,75. Адади 100 нусха. Буюртма № 0134А/24

Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институтининг
матбаа бўлимида чоп этилди.
Лицензия № 025316.
Реестр № Х-119112.

Манзил: Самарқанд шаҳри, Шохрух кўчаси, 60-уй.

© Самарқанд иқтисодиёт ва сервис институти, 2024.